

**Bruksela, 21 października 2020 r.
(OR. en)**

11481/20

**FREMP 87
JAI 776**

NOTA

Od:	Prezydencja
Data:	21 października 2020 r.
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje prezydencji – Karta praw podstawowych w kontekście sztucznej inteligencji i przemian cyfrowych

Na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2020 r. Grupa Robocza ds. Praw Podstawowych, Praw Obywatelskich i Swobodnego Przepływu Osób przeprowadziła pierwszą wymianę poglądów na temat zakresu tegorocznych konkluzji Rady w sprawie Karty praw podstawowych. Na podstawie uwag otrzymanych na posiedzeniu i późniejszych komentarzy pisemnych prezydencja przygotowała projekt konkluzji Rady w sprawie Karty praw podstawowych w kontekście sztucznej inteligencji i przemian cyfrowych. Podczas dwóch posiedzeń Grupy Roboczej ds. Praw Podstawowych, Praw Obywatelskich i Swobodnego Przepływu Osób w formie nieformalnych wideokonferencji w dniach 2 i 15 września eksperci omawiali tekst projektu konkluzji Rady.

Po dyskusjach na forum tej grupy roboczej prezydencja przedłożyła Coreperowi tekst projektu przedmiotowych konkluzji na posiedzenia w dniach 5 i 7 października. Na posiedzeniach tych nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie projektu konkluzji Rady w wersji przedstawionej w załączniku do dokumentu 11373/20. Na nieformalnej wideokonferencji ministrów sprawiedliwości w dniu 9 października 2020 r. prezydencja poinformowała ministrów o zaawansowanym stanie negocjacji i zapowiedziała dalsze prace prezydencji.

Jednak jedno z państw członkowskich nadal sprzeciwiało się użyciu terminu „równouprawnienie płci”, ponieważ ani w Traktatach, ani w Karcie praw podstawowych UE nie używa się terminu „płeć”. Inne państwa członkowskie sprzeciwiły się skreśleniu tego terminu, w szczególności dlatego, że jest ono powszechnie stosowane w nowszych dokumentach unijnych, takich jak konkluzje Rady w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy¹ oraz konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE w dziedzinie współpracy z Radą Europy w latach 2020–2022² przyjęte w dniu 13 lipca 2020 r.

W związku z tym na posiedzeniu Coreperu w dniu 21 października 2020 r. prezydencja potwierdziła, że dalsze wysiłki na rzecz osiągnięcia konsensusu w tej konkretnej kwestii w projekcie konkluzji Rady w sprawie Karty praw podstawowych w kontekście sztucznej inteligencji i przemian cyfrowych nie zakończyły się sukcesem. Prezydencja podkreśliła jednak, że wszystkie delegacje podzielają główne elementy konkluzji: zakorzenienie podstawowych praw i wartości Unii w erze cyfryzacji, wspieranie suwerenności cyfrowej UE i aktywny udział w globalnej debacie na temat wykorzystania sztucznej inteligencji z myślą o kształtowaniu ram międzynarodowych. Prezydencja stwierdziła, że 26 delegacji poparło tekst w całości w wersji załączonej do niniejszego dokumentu lub nie wyraziło wobec niego sprzeciwu.

¹ Dz.U. C 202 I z 16.6.2020, pkt 20.

² Dok. 9283/20 pkt 12.

KONKLUZJE W SPRAWIE KARTY PRAW PODSTAWOWYCH W KONTEKŚCIE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI I PRZEMIAN CYFROWYCH

Pandemia COVID-19 pokazała dobitniej niż kiedykolwiek, że Europa musi osiągnąć suwerenność cyfrową, by móc samodzielnie podejmować działania w otoczeniu cyfrowym i by wspierać odporność Unii Europejskiej. Dlatego chcemy wspólnie pracować nad europejskimi działaniami w odpowiedzi na technologie cyfrowe, takie jak sztuczna inteligencja (AI). Chcemy zapewnić, by projektowanie, rozwijanie, wprowadzanie i stosowanie nowych technologii służyły ochronie i propagowaniu naszych wspólnych wartości i praw podstawowych gwarantowanych przez Kartę praw podstawowych UE (zwaną dalej „Kartą”), a jednocześnie zwiększały naszą konkurencyjność i dobrobyt. Wysoki poziom bezpieczeństwa informatycznego musi być zachowany za pośrednictwem ram sprzyjających innowacjom.

Zobowiązujemy się do odpowiedzialnych i ukierunkowanych na człowieka działań w zakresie projektowania, rozwijania, wprowadzania, stosowania i oceny AI. Powinniśmy wykorzystać potencjał tej kluczowej technologii do wsparcia ożywienia gospodarczego we wszystkich sektorach, w duchu europejskiej solidarności, chronić i propagować prawa podstawowe, demokrację i praworządność, a jednocześnie zachować wysokie standardy prawne i etyczne.

I. Wprowadzenie

1. UE jest unią wartości, jak zapisano w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, opartą na poszanowaniu godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i przestrzeganiu praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wszystkie państwa członkowskie są odpowiedzialne za ochronę tych wartości, tak by były one obecne w życiu codziennym wszystkich ich obywateli. Przypominamy w tym względzie, że Karta jest instrumentem prawnie wiążącym dla UE i państw członkowskich, gdy wdrażają one prawo unijne.

2. Obecne wyzwania i wydarzenia mijającego roku po raz kolejny uwypukliły fakt, że ochrona praw podstawowych wymaga nieustannych zabiegów. Problemy, zwłaszcza takie jak rasizm, przemoc domowa, przemoc wobec dzieci i trudności związane z ochroną słabszych grup społecznych, nasilenie się dezinformacji oraz ryzyko naruszeń praworządności i demokracji, utrzymują się. Pandemia COVID-19 nasiliła wiele z tych problemów i stworzyła nowe, w szczególności, jeśli chodzi o zapewnienie równowagi między dostępem do opieki zdrowotnej a innymi prawami podstawowymi. W związku z powyższym przyjmujemy do wiadomości stosowne badania i sprawozdania Agencji Praw Podstawowych, zwłaszcza przeprowadzone przez tę agencję badanie na temat praw podstawowych. Potwierdzamy nasze zaangażowanie na rzecz zakazania wszelkiej niezgodnej z prawem dyskryminacji z jakichkolwiek względów, zgodnie z art. 21 Karty. Potwierdzamy również nasze zaangażowanie na rzecz przystąpienia UE do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, jak zapisano w art. 6 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Co więcej, UE będzie współpracować z Radą Europy, by propagować równouprawnienie płci i prawa kobiet oraz zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej: konwencja stambulska Rady Europy została ratyfikowana i jest wdrażana przez 21 państw członkowskich UE.
3. Pandemia COVID-19 pokazała też wartość technologii cyfrowych, w tym AI, w odniesieniu do poprawy opieki zdrowotnej, docierania do obywateli i utrzymania funkcjonowania gospodarki. W tym kontekście ważne jest, by zapewnić odpowiednią łączność i inkluzywność. Potwierdzamy nasze dążenie do tego, by wspólnie pokonać ten kryzys, umożliwić wszystkim członkom społeczeństwa skorzystanie z wartości dodanej przyszłościowych technologii i zastosowań oraz by razem chronić i propagować nasze wspólne zasady i wartości, które zapisano w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

4. Technologie cyfrowe, w tym AI, mają zasadnicze znaczenie dla suwerenności cyfrowej, bezpieczeństwa, innowacji i gospodarczego rozwoju Europy, mogą się też istotnie przyczynić do ochrony i propagowania praw podstawowych oraz demokracji i praworządności. UE, aby być suwerenna cyfrowo, musi zbudować prawdziwie cyfrowy jednolity rynek, wzmocnić zdolności do tworzenia przepisów, podejmowania autonomicznych decyzji w sprawie technologii oraz do opracowywania i wdrażania zdolności cyfrowych i infrastruktury cyfrowej o znaczeniu strategicznym. Transformacja cyfrowa jest dla UE najważniejszym czynnikiem zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności. UE musi w pełni wykorzystać i rozwijać jej atuty w ramach gospodarki cyfrowej i technologii neutralnych dla klimatu. Technologie cyfrowe mają coraz większy i w dużej mierze pozytywny wpływ na codzienne życie Europejczyków, na przykład w sferze przemysłu, usług, badań, wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa publicznego. Z zadowoleniem przyjmujemy zatem działania Komisji zmierzające do ustanowienia ekosystemu doskonałości i zaufania w zakresie AI w oparciu o nasze wspólne zasady i wartości; pozwoli on wykorzystać tę technologię z pożytkiem dla wszystkich europejskich społeczeństw i gospodarek.
5. O ile jednak z technologiami cyfrowymi, w tym AI, wiążą się coraz większe możliwości i korzyści, o tyle ich projektowanie, rozwijanie, wprowadzanie i niewłaściwe stosowanie mogą też pociągać za sobą zagrożenia dla praw podstawowych, demokracji i praworządności. Dlatego też niezbędne jest działanie na rzecz zapewnienia, by nadal zagwarantowane było poszanowanie praw podstawowych zapisane w Karcie. W tym kontekście należy sprostać wyzwaniom, takim jak nieprzejrzystość, złożoność, stroniczość, pewna nieprzewidywalność i częściowo autonomiczne zachowanie, tak by zapewnić kompatybilność systemów automatycznych z prawami podstawowymi i by ułatwić egzekwowanie przepisów.

6. Aby skutecznie zaradzić ewentualnym zagrożeniom, muszą zostać spełnione określone wymogi dotyczące projektowania, rozwijania, wprowadzania i stosowania systemów AI. W tym względzie opracowanie wspólnych standardów technicznych mogłoby pomóc w przezwyciężeniu tych wyzwań i w zwiększeniu zaufania i pewności w stosunku do tej technologii. Z zadowoleniem odnotowujemy podejście zaproponowane przez Komisję Europejską w Białej księdze w sprawie sztucznej inteligencji „Europejskie podejście do doskonałości i zaufania”; podejście to zakłada dokonanie przeglądu obowiązujących przepisów UE, by ustalić, czy stanowią one adekwatną odpowiedź na zagrożenia i możliwości, a także wymogi zastosowań AI, czy można je skutecznie egzekwować i czy są konieczne zmiany przepisów lub nowe przepisy także w odniesieniu do ochrony naszych wspólnych zasad i wartości.
7. Unia Europejska i jej państwa członkowskie muszą wykorzystać możliwości, jakie dają przemiany cyfrowe, i równocześnie zająć się ewentualnymi zagrożeniami i korzyściami. Ochrona i propagowanie praw podstawowych ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, by UE była miejscem, gdzie ludzie mogą żyć w dobrobycie, korzystać ze swoich praw i swobód i nie doświadczać dyskryminacji. Podkreślamy, że europejskie podejście do transformacji cyfrowej, w szczególności do AI, powinno być ukierunkowane na człowieka i zapewniać pełne poszanowanie i propagowanie praw podstawowych. W kontekście sektora publicznego doceniamy bieżące prace nad projektem wspólnego oświadczenia państw członkowskich, które zostaną ukończone w grudniu 2020 r. na posiedzeniu ministerialnym poświęconym cyfryzacji opartej na wartościach.

8. UE i jej państwa członkowskie muszą wspierać swoją suwerenność cyfrową, a jednocześnie pozostawać otwarte dla wszystkich przedsiębiorstw przestrzegających europejskich przepisów i norm. Muszą aktywnie uczestniczyć w globalnej debacie na temat korzystania z AI, tak by nadal wpływać na kształt międzynarodowych ram, procesów i dyskusji w tej dziedzinie, zgodnie z naszymi wspólnymi zasadami i wartościami, i by zapewnić skuteczne stosowanie i wdrażanie istniejących norm. W związku z tym doceniamy proponowany plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji (2020–2024), w którym propagowanie praw człowieka i demokracji w stosowaniu technologii cyfrowych, w tym AI, uznaje się za jeden z priorytetów we wszystkich dziedzinach działań zewnętrznych UE.
9. Doceniamy wartościowe prace i inicjatywy w zakresie praw podstawowych i praw człowieka w kontekście cyfryzacji prowadzone przez instytucje i agencje europejskie, w szczególności przez Komisję Europejską, Parlament Europejski, Agencję Praw Podstawowych UE [...] oraz w ramach odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, jak również na innych forach, w szczególności na forum Rady Europy i jej komitetu *ad hoc* ds. AI, OBWE, OECD i Organizacji Narodów Zjednoczonych; podkreślamy też znaczenie zachowania spójności z tymi pracami i inicjatywami.

II. Podejście do AI oparte na prawach podstawowych

10. Podkreślamy, że projektowanie, rozwijanie, wprowadzanie i stosowanie AI musi być w pełni zgodne z prawami podstawowymi i obowiązującymi przepisami. Zarówno w świecie cyfrowym, jak i fizycznym powinien obowiązywać ten sam poziom ochrony. Podkreślamy, że na mocy art. 52 ust. 1 Karty wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności ustanowionych w Karcie mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają uznanym przez UE celom interesu ogólnego lub gdy zaspokajają potrzebę ochrony praw i wolności innych, z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, oraz muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę podstawowych praw i wolności.

11. Stosownym przepisom nadającym skutek prawom podstawowym mogą zagrozić złożoność i nieprzejrzystość niektórych zastosowań AI, a zrozumienie i kontrolowanie wyników takich zastosowań wymagać będzie specjalistycznych procesów i wiedzy fachowej. Nadzór ze strony człowieka i przejrzystość należą do podstawowych elementów zapewniających, by systemy AI były zgodne z odpowiednimi przepisami. Popieramy propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą opracowania proporcjonalnych i opartych na dowodach wymogów odnoszących się do nadzoru człowieka nad systemami AI i przejrzystości tych systemów, np. wymogów odnośnie do dokumentacji, testowania i odpowiedzialności, które przyczynią się do skutecznego egzekwowania obowiązujących przepisów.
12. Apelujemy do UE i jej państw członkowskich, by oceniły, czy obowiązujące przepisy unijne i krajowe pozwalają wykorzystać możliwości i zaradzić ewentualnym zagrożeniom, jakie mogą się wiązać ze stosowaniem technologii cyfrowych, w szczególności systemów AI, i w razie potrzeby, by dokonały rozwinięcia tych przepisów. Należy zapewnić organom nadzorczym odpowiednie zdolności, by mogły realizować swoje uprawnienia, tam gdzie wykorzystywane są zastosowania AI; należy też zacieśnić współpracę tych organów na szczeblu europejskim.
13. Podkreślamy znaczenie podnoszenia świadomości na temat korzystania z technologii cyfrowych i wbudowanych zdolności z zakresu AI przez instytucje rządowe, sądownictwo, organy ścigania, oraz w gospodarce i nauce, społeczeństwie obywatelskim, kształceniu, jak też przez ogół społeczeństwa. Transformacja cyfrowa wymaga, by ludzie rozwijali swoje kompetencje i umiejętności, by móc wchodzić w pozytywne interakcje z technologiami AI; można to zapewnić również poprzez informowanie o istniejących prawach i skutecznych środkach odwoławczych. Szczególnej uwagi mogą wymagać potrzeby osób i grup zmarginalizowanych i znajdujących się w trudnej sytuacji, np. osób z niepełnosprawnościami, dzieci i osób starszych. Z zadowoleniem przyjmujemy zatem inicjatywy, które podnoszą świadomość obywateli na temat AI i zwiększają ich umiejętności posługiwania się AI, m.in. inicjatywy w formie badań, szkoleń i kształcenia.

a. AI a godność

14. Prawa podstawowe są powszechne, niepodzielne, współzależne i wzajemnie powiązane. Ochrona i propagowanie praw podstawowych i leżąca u ich podstaw idea godności ludzkiej znajdują się w samym centrum ukierunkowanego na człowieka podejścia do AI.

b. AI a swobody

15. Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że technologie cyfrowe, w tym AI, mogą zwiększyć ochronę i propagowanie praw podstawowych i demokracji, np. poprzez ułatwianie obywatelom udziału w życiu publicznym i uczynienie tego udziału skuteczniejszym, poprzez zwiększanie dostępu do usług publicznych, poprzez ułatwianie dokumentowania naruszeń i nadużyć praw podstawowych lub poprzez wykorzystywanie analizy sporządzonej przy użyciu AI do wykrywania i zwalczania zagrożeń hybrydowych.
16. W razie potrzeby i w stosownych przypadkach korzystanie z AI mogłoby ułatwić pracę organów ścigania, a tym samym przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i ochrony ludności w UE. Obszary, dla których rozwój AI ma szczególne znaczenie, to m.in. analiza danych, zrozumienie nowych i uprzednio nieznanych schematów i powiązań oraz poszukiwanie wiarygodnego materiału dowodowego w sprawach karnych. Należy zapewnić przestrzeganie zasad ochrony danych i innych norm prawnych i etycznych; muszą też istnieć odpowiednie zabezpieczenia.
17. Jednocześnie przedsiębiorstwa i rządy coraz intensywniej wykorzystują dane osobowe i AI, aby spróbować zrozumieć i przewidzieć zachowanie poszczególnych grup i skupiać określone działania na osobach sklasyfikowanych jako członkowie danej grupy. Muszą istnieć właściwe zabezpieczenia, by zapewnić zgodność tych zastosowań z przepisami o ochronie danych i prywatności, w szczególności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (rozporządzenie (UE) 2016/79) i krajowymi przepisami w tym zakresie, a także poszanowanie innych praw podstawowych.

18. Uznajemy odnośne zagrożenia i podkreślamy potrzebę istnienia zabezpieczeń, zwłaszcza jeśli chodzi o stosowanie technologii masowego nadzoru i systemów rozpoznawania twarzy oraz skutki, jakie mogą one mieć dla korzystania z prawa do udziału w życiu demokratycznym, prawa do wolności wypowiedzi i prawa do wolności zrzeszania się i zgromadzeń. Odnotowujemy bieżące dyskusje nad tym, czy co do zasady takie systemy powinny być używane, i nad ewentualnymi zakazami w sferze ich stosowania. Tam gdzie te systemy mają być jednak używane, uznajemy, że najpierw należy sformułować jasne wymogi prawne. Przy korzystaniu z AI trzeba respektować w szczególności podstawowe prawa i wolności i zapewnić zgodność z przepisami o ochronie danych i prywatności; należy też zagwarantować skuteczne środki odwoławcze.
19. Korzystanie z AI jest szczególnie newralgiczne, tam gdzie platformy internetowe i wyszukiwarki skupiają treści, dokonują ich selekcji i nadają im priorytety; może wystąpić tu zagrożenie w zakresie możliwości swobodnego dostępu do informacji oraz pluralizmu pod względem źródeł informacji i różnorodności. Wolne społeczeństwo potrzebuje dostępu do różnorodnych informacji, swobodnie prowadzonego dyskursu i wymiany różnych punktów widzenia.
20. Należy zwalczać nielegalne treści internetowe, w tym przestępstwa z nienawiści, jednak trzeba też chronić prawo do wolności wypowiedzi i prawo do informacji. Należy dyskutować o tym, w jakich okolicznościach i do jakiego stopnia wyniki dostarczane przez systemy AI sprowadzające się do decyzji o usunięciu konkretnych treści powinny wymagać celowej ingerencji człowieka. W newralgicznych obszarach usługodawcy powinni zapewnić przejrzystość swoich systemów AI, na przykład udzielając do nich dostępu do celów badawczych.

c. AI a równość

21. Zastosowania oparte na sztucznej inteligencji dają możliwości w zakresie oceny poszanowania praw podstawowych, w tym w dziedzinie równości. Możliwe, że wyniki decyzji podejmowanych w oparciu o systemy algorytmiczne, które działają według zdefiniowanych reguł i wykorzystują precyzyjne i adekwatne dane, odpowiednie w stosunku do założonego celu, będą bardziej obiektywne, niż gdyby decyzję podejmował człowiek. Jednocześnie korzystanie z AI może w pewnych przypadkach przyczynić się do utrwalenia i nasilenia dyskryminacji, w tym nierówności strukturalnych. Szczególną troskę w tym względzie budzi kwestia równości. Przyjmujemy do wiadomości opinię w sprawie AI oraz możliwości i wyzwań związanych z równouprawnieniem płci przyjętą przez Komitet Doradczy ds. Równości Szans dla Kobiet i Mężczyzn. Potrzebne są także zabezpieczenia dotyczące różnorodności językowej i dostępności usług dla obywateli w językach urzędowych UE.
22. Z tego względu dane stosowane do szkolenia systemów AI muszą być dokładne i adekwatne do zamierzonego celu i należy zapobiegać potencjalnej stronniczości, a jednocześnie zapewniać dostateczną elastyczność w odniesieniu do badań naukowych i rozwoju, tak by można było dalej rozwijać te systemy. W tym względzie podkreślamy znaczenie zasady równości i zasady niedyskryminacji w projektowaniu, rozwijaniu, wprowadzaniu, stosowaniu i ocenie AI, w szczególności w systemach obejmujących uczenie się maszyn, oraz znaczenie zapewnienia, by takie systemy podlegały odpowiednim zabezpieczeniom i nadzorowi, w tym nadzorowi rynku.

d. AI a solidarność

23. Technologie cyfrowe mogą zwiększyć ochronę praw socjalnych, np. poprzez ułatwienie dostępu do systemów zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej. Podkreślamy, że choć algorytmy cyfrowe, w tym oparte na AI, mogą umożliwić rozwój lepiej ukierunkowanej indywidualnej pomocy i traktowania, stosowanie takich technologii powinno przynosić korzyści całej społeczności, wspierać odpowiednią ochronę socjalną i opiekę zdrowotną świadczone grupom znajdującym się w trudnej sytuacji, i nie może być wykorzystywane do podważenia zasady solidarności. Co więcej, choć technologie te mogą zwiększać nadzór rynku w zakresie bezpieczeństwa produktów na rynku unijnym, mogą one być też źródłem nowych wyzwań dotyczących prawa ochrony konsumentów w dziedzinie bezpieczeństwa produktów.
24. AI oferuje wielki potencjał, jeśli chodzi o podniesienie poziomu ochrony zdrowia ludzkiego, zwłaszcza dzięki spersonalizowanej diagnostyce i medycynie. W tym kontekście podkreślamy potrzebę dysponowania zestawami odpowiednich danych wysokiej jakości do celów szkolenia algorytmów sztucznej inteligencji. Podkreślamy, że w sektorze społecznym i sektorze zdrowia AI musi być wykorzystywana ze szczególnym poszanowaniem godności ludzkiej, ochrony prywatności pacjentów i ich nietykalności cielesnej i psychicznej oraz zgodnie z wszystkimi stosownymi przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony danych osobowych, w tym mechanizmami zapewniającymi poufność i bezpieczeństwo takich danych.

e. AI a prawa obywateli

25. Uznajemy potencjał technologii cyfrowych, w tym zastosowań AI, pod względem zwiększenia ochrony prawa do dobrej administracji, prawa dostępu do dokumentów oraz prawa do składania petycji.

26. Powszechne, bezpośrednie i wolne wybory w głosowaniu tajnym leżą u podstaw procesu demokratycznego i są jednym z fundamentalnych elementów naszych wspólnych wartości. Wartości te należy zachować także w epoce cyfrowej. Cyberataki i dezinformacja wymierzone w procesy i kampanie wyborcze oraz kandydatów mogą spolaryzować dyskurs publiczny i zaszkodzić tajności wyborów, uczciwości i sprawiedliwości procesu wyborczego oraz podważyć zaufanie obywateli do wyłonionych przedstawicieli. W tym kontekście podkreślamy znaczenie zabezpieczeń i aktywnych środków skierowanych przeciw kampaniom dezinformacyjnym, nadużywaniu prywatnych danych, zagrożeniom hybrydowym i cyberatakami.

f. AI a wymiar sprawiedliwości

27. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przejrzystość i wyjaśnialność procesów sądowych i procesu decyzyjnego, niezależność sądów i pewność prawa są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania systemu wymiaru sprawiedliwości zgodnie z zasadą praworządności. Technologie cyfrowe, w tym AI, mogą pomóc usprawnić dostęp do informacji prawnych, a przez to potencjalnie ograniczyć czas trwania postępowań sądowych i ogólnie polepszyć dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Jednak takie rozwiązania mogą mieć także negatywne skutki, na przykład jeśli użyte zostaną stronnicze algorytmy. Należy zagwarantować skuteczne środki odwoławcze, by zapewnić prawo do rzetelnego procesu sądowego, domniemanie niewinności i prawo do obrony. Ponadto zasadnicze znaczenie nadal będzie miał niecyfrowy dostęp do prawa i wymiaru sprawiedliwości. Podtrzymujemy nasze zobowiązanie na rzecz ochrony i propagowania praworządności w Unii i jej państwach członkowskich. W tym względzie odsyłamy do konkluzji Rady z dnia 9 października 2020 r. pt. „Dostęp do wymiaru sprawiedliwości – wykorzystanie możliwości wynikających z cyfryzacji”.

III. Dalsze działania

28. Aby zapewnić skuteczną ochronę zapisanych w Karcie praw, wolności i zasad na wszystkich etapach projektowania, rozwijania, wprowadzania i oceny AI, apelujemy do Unii i jej państw członkowskich, by zastosowały się do wskazówek przedstawionych w niniejszych konkluzjach; zwracamy się też do Unii i jej państw członkowskich o rozważenie skutecznych środków służących identyfikowaniu i przewidywaniu potencjalnych skutków technologii cyfrowych, w tym AI, na prawa podstawowe oraz reagowaniu na te skutki. Ramy prawne i regulacyjne, takie jak ogłoszony przez Komisję Europejską wniosek dotyczący przyszłych ram regulacyjnych w zakresie AI, powinny wzmacniać zaufanie, w jednakowym stopniu uwzględniać interesy poszczególnych stron, a także umożliwiać badania naukowe i rozwój oraz dalsze innowacje i postęp techniczny i społeczno-techniczny. Powinny sprzyjać otoczeniu, w którym wszystkie podmioty szanują i propagują prawa podstawowe.
29. Zachęcamy Unię i jej państwa członkowskie, by angażowały różne zainteresowane strony w dyskusje dotyczące tych kwestii i w ewentualne opracowywanie ram prawnych i regulacyjnych, tak by włączać w te procesy szeroką wiedzę ekspercką i różnorodne punkty widzenia, w tym perspektywę społeczeństwa obywatelskiego.
30. Z zadowoleniem przyjmujemy przedstawioną przez Agencję Praw Podstawowych dogłębną analizę na temat AI i praw podstawowych i zachęcamy agencję, by kontynuowała badania nad ochroną naszych praw podstawowych i wspólnych wartości w epoce cyfryzacji.